

מסירות נפש ללימוד תורה

[מסכת ברכות דף ס"א עמוד ב']

ואהבת את ה' אלהיך ... רבי עקיבא אומר: בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך. תנו רבנן: פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה, בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהלות ברבים ועוסק בתורה. אמר ליה: עקיבא, אי אתה מתירא מפני מלכות? אמר לו: אמשול לך משל, למה הדבר דומה - לשועל שהיה מהלך על גב הנהר, וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום, אמר להם: מפני מה אתם בורחים? אמרו לו: מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם. אמר להם: רצונכם שתעלו ליבשה, ונדור אני ואתם כשם שדרו אבותי עם אבותיכם? אמרו לו: אתה הוא שאומרים עליך פקח שבחיות? לא פקח אתה, אלא טפש אתה! ומה במקום חיותנו אנו מתיראין, במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה! אף אנחנו, עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה, שכתוב בה (דברים ל') כי הוא חייד וארך ימיד - כך, אם אנו הולכים ומבטלים ממנה - על אחת כמה וכמה. אמרו: לא היו ימים מועטים עד שתפסוהו לרבי עקיבא וחבשוהו בבית האסורים, ותפסו לפפוס בן יהודה וחבשוהו אצלו. אמר לו: פפוס! מי הביאך לכאן? אמר ליה: אשריך רבי עקיבא שנתפסת על דברי תורה, אוי לו לפפוס שנתפס על דברים בטלים. בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן? אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך - אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי: מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו? היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד. יצתה בת קול ואמרה: אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד.

פירושי מילים:

ליה: לו, אי אתה: אין אתה, מתירא: מפחד, גב הנהר: שפת הנהר
מתקבצין: בורחים, נדור, שדרו: נגור, שגרו

עבודה

1. עיין בחומש דברים פרק ו' פסוק ה' והשלם את הפסוק:
"ואהבת את ה' אלוקיך בכל _____ ובכל _____ ובכל _____".
2. "ואהבת את ה' אלוקיך ... ובכל נפשך" – כיצד הסביר את הפסוק רבי עקיבא?
 3. "מלכות הרשעה":
 - א. מי היא אותה "מלכות" המכונה "הרשעה"?
 - ב. מה גזרה "מלכות הרשעה" על עם ישראל?
 - ג. מדוע לדעתך גזרה את הגזרה הזו דוקא?
 - ד. כיצד התנהג רבי עקיבא למרות הגזירה?
 4. מה שאל פפוס בן יהודה את רבי עקיבא?
 5. משל "השועל והדגים" והנמשל:
 - א. כתוב את הדו-שיח ב"משל" בלשונך!
 - (1) הקדמה
 - (2) שאלת השועל
 - (3) תשובת הדגים
 - (4) הצעת השועל
 - (5) דחית ההצעה ע"י הדגים
 - ב. "הנמשל":
 - (1) מיהו השועל?
 - (2) מי הם הדגים?
 - (3) את מה מסמלים מי הנהר?
 - ג. מה ענה רבי עקיבא לפפוס בן יהודה בדרך משל "השועל והדגים"?
 6. בית האסורים:
 - א. מדוע הכניסו את רבי עקיבא לבית האסורים?
 - ב. מדוע הכניסו את פפוס בן יהודה לבית האסורים?
 7. גזר דינו של רבי עקיבא:
 - א. מה היה גזר דינו של רבי עקיבא?
 - ב. מה עשה רבי עקיבא באותה שעה?
 - ג. מה פירוש שאלתם של תלמידיו "רבינו, עד כאן?"
 - ד. מה היתה תשובתו של רבי עקיבא לתלמידיו?
 8. מדוע, לדעתך, הביאה הגמרא את סיפור מותו הטרגי של רבי עקיבא?